

Vergaderjaar 2010–2011

31 040

Wijziging van de Wet op het notarisambt in verband met het laten vervallen van het nationaliteitsvereiste voor benoeming tot notaris

O

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 juni 2011

Op 28 september 2010 is uw Kamer geïnformeerd¹ over de zaken C-47/08 e.a. betreffende inbreukprocedures ingesteld door de Europese Commissie tegen België, Frankrijk, Luxemburg, Oostenrijk, Duitsland en Griekenland bij het Hof van de Europese Unie wegens het vereisen van de nationaliteit van de betreffende lidstaat voor de toegang tot het beroep van notaris. Op 24 mei jl. heeft het Hof in deze zaken arrest gewezen en zoals toegezegd wordt u hierbij nader geïnformeerd.

Tegen Nederland is een soortgelijke inbreukprocedure ingesteld in zaak C-157/09. Bij de behandeling van die zaak heeft de regering voor het Hof aangevoerd dat de notaris op grond van de wet belast is met werkzaamheden ter uitoefening van openbaar gezag en dat de eis van Nederlander-schap voor benoeming tot notaris om die reden niet in strijd zou zijn met de vrijheid van vestiging. Het Hof heeft in de zaak tegen Nederland nog geen uitspraak gedaan.

Het Hof is in de voorgenoemde zaken tegen de andere lidstaten tot het oordeel gekomen dat een dergelijk nationaliteitsvereiste in strijd is met het beginsel van de vrijheid van vestiging als neergelegd in artikel 43 EG (thans art. 49 VWEU). Ten aanzien van de toepassing van de verdragsuit-zondering voor de uitoefening van openbaar gezag op grond van artikel 45 EG (thans art. 51 VWEU), benadrukt het Hof dat deze bepaling met het oog op het nuttig effect van het Verdrag restrictief en aldus dient te worden uitgelegd dat zij niet verder gaat dan noodzakelijk is voor de vrijwaring van de belangen die het de lidstaten toestaat te beschermen. Hierbij overweegt het Hof onder meer dat onder de verdragsuitzondering geen ondersteunende of voorbereidende taken vallen of werkzaamheden die niet gepaard gaan met een beslissingsbevoegdheid of met een bevoegdheid om dwangmaatregelen te treffen. Het Hof concludeert in de voornoemde zaken dat de werkzaamheden van de notaris in de betrokken

¹ Brief van de minister van Justitie van 28 september 2010, Kamerstukken I 2010/11, 31 040, N.

landen niet kan worden beschouwd als rechtstreekse en specifieke deelneming aan de uitoefening van openbaar gezag.

Dit geldt in het bijzonder voor de taak van de notaris in de betrokken landen om authentieke akten in de wettelijke vorm te verlijden. Het Hof overweegt dienaangaande dat voor de inhoud van een akte de instemming van partijen benodigd is en dat de notaris deze niet zonder voorafgaande toestemming van partijen mag wijzigen. Dat de totstandkoming van een authentieke akte bijzondere rechtsgevolgen tot gevolg heeft is naar het oordeel van het Hof niet rechtstreeks van invloed op de beoordeling van de werkzaamheid van het opmaken van een akte en kan niet leiden tot de conclusie dat die werkzaamheid als deelneming aan de uitoefening van openbaar gezag is aan te merken. In dit verband overweegt het Hof voorts dat de bijzondere bewijskracht van een akte de rechter niet onvoorwaardelijk bindt en dat de mogelijkheid van tenuitvoerlegging van een notariële akte zonder rechterlijke tussenkomst berust op de wil van partijen.

Het Hof benadrukt echter dat het gegeven dat met notariële werkzaamheden doelen van algemeen belang worden nagestreefd, zoals het waarborgen van rechtmatigheid en rechtszekerheid, een dwingende reden van algemeen belang vormt ter rechtvaardiging van noodzakelijke en proportionele beperkingen van de vrijheid van vestiging. Het Hof noemt hierbij bijzondere regels ten aanzien van notarissen inzake aanstelling, aantal, territoriale bevoegdheden, beloning, onafhankelijkheid en onverenigbaarheden.

Op basis van de thans voorliggende uitspraken in de zaken tegen de voornoemde lidstaten is het waarschijnlijk dat de beoordeling van het Nederlandse notarisambt tot eenzelfde uitkomst zal leiden. Wanneer het Hof arrest wijst in de zaak tegen Nederland zal ik uw Kamer nader informeren en daarbij betrekken het bij uw Kamer voorliggende wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op het notarisambt, dat ziet op het laten vervallen van het nationaliteitsvereiste.

De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
F. Teeven